

PM för höstsådda spannmålssortförsök 2015-2016

Utsädesmängder	sid 2
Gradering av sjukdomar	sid 3
Gradering av mognad	sid 8
Höstvete, sortförsök	sid 9
Höstråg, sortförsök	sid 11
Höstrågvete, sortförsök	sid 13
Höstkorn, sortförsök	sid 14

UTSÄDESMÄNGDER I SORTFÖRSÖKEN MÄRKNING R7-, L7-, D7-

Antal grobara kärnor/frön som skall sås per m² är från och med 20150728 enligt tabell 1. Observera skillnad mellan områdena A-B och B-C. Den faktiska utsädesmängden skall skrivas in under fliken Grundbehandlingar i NFTS. Skulle det finnas någon sort som avviker får det läggas in för ledet under fliken Försöksbehandlingar i NFTS.

Tabell 1. Aktuella utsädesmängder

Art	Sverige t.o.m. vt 2015	Grobara kärnor/m ²	
		Södra Sverige Omr A - B Nytt beslut Höst 2015	Mellansverige Omr C - G Nytt beslut Höst 2015
Vårvete	550	450	500
Vårkorn	350	350	350
Vårrågvete	550	450	500
Havre	450	400	450
Ärter	100	70	90
Åkerböna	55	55	55
Höstvete	400	350	400
Hybrid-höstvete	-	350	400
Höstråg	350	250	300
Hybrid-höstråg	350	250	300
Höstrågvete	400	300	350
Höstkorn	400	250	300
Hybrid-höstkorn	-	250	300

Tabell 2. Tidigare utsädesmängder t.o.m. höstsådd 2014 och vårsådd 2015

År	1991	1992	93-99	2000	2001	2005	2008	2009	2013----
Vårvete	600	600	550	550	550	550		550	
Korn	400	350	350	350	350	350		350	
Vårrågvete	-	-	-	-	-	350		350	550
Havre	525	500	450	450	450	450		450	
Ärter	115	100	100	100	100	100		100	
Åkerböna	60	60	60	55	55	55		55	
Lupin, vit/gul/blå	-	-	-	-	100	100		100	
Vårraps	300	300	300	300	240	240	200	200	
Vårrybs	350	350	350	350	275	275	?		
Vitsenap	300				240	240			
Oljelin					600	600	700	700	

År	Före 1989	1991	92-00	2001----- OBS, anpassning sen sådd
Höstvete	450	450	400	400
Höstråg	600	450	350	350
Hybridråg	600	450	350	350
Rågvete	450	450	400	400
Höstkorn	400	400	400	400
Höstraps			2008---	
A. Linjesorter			80	
B. Hybridsorter			60	

Exempel med vårkorn i område A-G:

tkv 50,2 g, grobarhet 95 % ger $(50,2 \times 350)/95 = 185 \text{ kg/ha}$

yta 30 m^2

Utsäde till en ruta: $\frac{\text{ant. grobara kärnor per m}^2 \times \text{tkv} \times \text{ytan}}{\text{grobarhet} \times 10\,000}$

$$= \frac{350 \times 50,2 \times 30}{95 \times 10\,000} = 0,55 \text{ kg per ruta} = 2,21 \text{ kg per försök med 4 block.}$$

OBSERVERA! Utsädesmängden är i normalfallet angiven på etiketterna i kg/ha och skall således bara multipliceras med rutstorleken i m^2 och delas med 10 000 för att få rätt mängd till parcellen. Detta kan vara osäkert eftersom nya mängder är beslutade.

Se även PM för anpassning till tidig eller sen sådd av höstsäd.

Kodnyckel och tidpunkt för graderingar av sjukdomar i sortförsöken

Sjukdomar skall graderas enligt tabell 3 nedan. År 2015-2016 rapporteras alla data från fältförsöken direkt till NFTS. Koder nedan finns inbyggda i parametrarna i PC-markförsök under flik "Mättdpunkter och mätvärden". Analysdata från NIT läggs in i NFTS av utförarna. Om osäkerhet skickas till SLU. Se instruktioner utskickade av Fältforsk. År ordningen hos parametrarna rätt skall göra att hela filen skall kunna klistras in på en gång. Observera ändringen att mjöldagg och gulrost skall graderas tidigare i de grödor som är aktuella. Se nedan.
h-v= höstvete, r-v= höstrågvete, h-k=höstkorn, h-r= höstråg

Tabell 3. Sjukdomsgraderingar i höstsåden

Kodnyckel och tidpunkt för graderingar av skadegörare i sortförsöken höstsäd					
Skadegörare	Kod till databas (äldre)	Gröda	Graderings-tidpunkt	Graderings-mått	Övrigt
Utvintringsskador					
Snömögel	MICNNI sid. 46	h-k, h-r, h-v, r-v	Omedelbart efter snösmältningen - tillväxten börjar	% angripet bestånd	
Trådklubba	TYPHSP sid. 62	h-k	-"-	-"-	
Stråknäckare	PSEUHE sid. 56	h-v, r-v, h-r	-"-	-"-	
Bladsvampar (Sjukdomar skrivna i fetstil och understrukna har störst betydelse.)					
<u>Mjöldagg</u>	ERYSGR sid. 20	alla	DC 59-65 <u>Undantag:</u> Om angrepp före-kommer före DC 37 skall gradering göras i DC 37-39 och i DC 59-65	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	
<u>Gulrost</u>	PUCST sid. 22	h-v, r-v	DC 59-65 <u>Undantag:</u> Om angrepp före-kommer före DC 37 skall gradering göras i DC 37-39 och i 59-65.	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	Vid mycket kraftiga gulrostangrepp i en sort i DC 59-65, skall inga andra svampar graderas i sorten.
<u>Svartpricksjuka</u> *	SEPTTR sid 58	h-v, r-v	DC 73-75*	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	
<u>Brunrost</u>	PUCCRE sid 12	h-r, h-v	DC 73-75 Vid kraftiga angrepp kan en senare gradering vara motiverad	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	
Brunfläcksjuka*	LEPTNO.LF sid 10	h-v, r-v, (h-k)	DC 73-75*	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	
Vetets bladfläcksjuka* (DTR)	DRECSP sid 64	h-v, (r-v),	DC 73-75*	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	
<u>Kornets bl fl sj</u>	DRECSP sid 30	h-k	DC 73-75	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	
<u>Kornrost</u>	PUCCHD sid 32	h-k	DC 73-75	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	

Sköldfläcksjuka,	RHYNSE sid 44	h-r, h-k, r-v	DC 73-75	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	
Ramularia	RAMUCC sid 38	h-k	DC 73-75	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	
Skadegörare	Kod till databas	Gröda	Graderings tidpunkt	Graderings-mått	Övrigt
Strå/ax/sot-svampar					
Svartrost	PUCCGR sid 60	h-r, h-v, r-v	DC 73-75 eller vid skörd om angrepp upptäcks då.	% angripna strån	
Axfusarios	FUSACU sid 6	h-v, r-v, h-k	DC 73-75	Graderas efter särskilda anvisningar för axangrepp enl. mall HUSEC:s kvalitetshandbok	Graderas bara i sort-försök där sorternas känslighet för detta undersöks separat
Gulrost	PUCCST sid 22	h-v, r-v	DC 73-75	Graderas efter särskilda anvisningar för axangrepp enl. mall HUSEC:s kvalitetshandbok	Graderas bara om starka gulrost-angrepp förekommit i försöket
Mjöldryga	CLAVPU.X sid 36	h-r	DC 90 vid skörd	Vid kraftiga angrepp kontakta ansvarig för sort-provningen för ev. uttag av prov i tröskad varar	
Stinksot	TILLCA sid 50	h-v	DC 73-75	% angripna plantor	Graderas bara i sort-försök där sorternas känslighet för detta undersöks separat
Dvärgstinksot	TILLCO sid 14	h-v	DC 73-75	% angripna plantor	Graderas bara i sort-försök där sorternas känslighet för detta undersöks separat

Kodnyckel och tidpunkt för graderingar av sjukdomar i sortförsöken					
Oljeväxter (höstraps/-rybs, vårraps/-rybs)					
Sjukdom	Kod till databas	Gröda	Graderings-tidpunkt	Gradering	Övrigt
Stjälksvampar (sjukdomar i fetstil har störst betydelse)					

Torröta (Phomaröta)	LEPTMA sid 130	h-r, v-r	DC 90 strax före skörd	% plantor med symptom på stjälk eller rothals. Notera var för sig. Välj 5x5 plantor/parcell	
Bomullsmögel	SCLESC sid 114	h-r, v-r	DC 85-90	% angripna huvudstjälkar. 5x5 plantor/parcell	OBS! Avräkna bara angrepp på huvudstjälken
Kransmögel	VERTLO sid 120	h-r, v-r	DC 90 eller i stubben efter skörd	% angripna huvudstjälkar. Välj 5x5 plantor/parcell Dela i tre klasser	Klass: 1.% stjälk utan infektion 2. % bronsfärgade stjälk 3.% stjälk med mikro-sklerotier
Rotsjukdomar (sjukdomar i fetstil har störst betydelse)					
Klumprotsjuka	PLADBR sid 118	h-r, v-r	DC 50	Gradera enl. EPPO PP 1/78(3). Graderas bara i försök där detta speciellt undersöks	OBS! Förekomst bör kontrolleras i alla sortförsök omkring DC 50 och kontakt tas med försöksanvarig om angrepp påträffas.
Angrepp på skidor (sjukdomar i fetstil har störst betydelse)					
Svartfläcksjuka (Alternaria)	ALTEBA sid 128	h-r, v-r	DC 79-85	Gradera enl. EPPO PP 1/78(3). % angripen yta på skidorna i beståndet, 0-100%	
Bladangrepp (sjukdomar i fetstil har störst betydelse)					
Ljusbladfläcksjuka	CYLICO sid 126	h-r	DC 50-55	Gradera enl. EPPO PP 1/78(3) % angripen bladyta. Gradera den bladnivå där skillnader mellan leden tydligast framträder	Gradera bara i de fall då detta efterfrågas
Sjukdom	Kod till databas	Gröda	Graderings-tidpunkt	Gradering	Övrigt
Phoma	LEPTMA sid 130	h-r, v-r	DC 50-55	Gradera enl. EPPO PP 1/78(3) % angripen bladyta. Gradera den bladnivå där skillnader mellan leden tydligast framträder	Gradera bara i de fall då detta efterfrågas

Sidhänvisningarna efter grödkoden hänvisar till boken "Sjukdomar och skadeinsekter i stråsäd, oljeväxter och ärtor" Förlaget Næsgaard utgåva 2006.

Alla sjukdomsgraderingar görs i de obehandlade blocken. Gradera den bladnivå där de tydligaste sortskillnaderna finns, vanligen blad 2 uppiifrån räknat. Alternativt kan blad 1 eller 3 väljas.

Gå först igenom hela försöket för att få en uppfattning om angreppsnivån. Börja sedan gradera. Gör bedömningen snabbt, tveka inte!

Förekommer flera sjukdomar i försöket samtidigt, graderas en sjukdom i taget för att erhålla bästa resultat (dvs. man får läsa av varje parcell flera gånger vid samma graderingstillfälle). Tänk på att olika sjukdomar kan framträda olika starkt på olika bladnivåer. Alla sjukdomar behöver därför inte graderas på samma bladnivå.

Graderingarna görs i skala 0-100 där 0 betyder inget angrepp och 100 % att hela bladet är svampangripet/förstört. Vid mycket små angrepp, under 1 %, skriv en etta eftersom angrepp noterats. Använd inte decimaler!

Graderingsnycklar finns på HUSEC:s hemsida, www.husec.se kvalitetshandboken, dokument nr: HUSEC 2.11.1.1 (åtkomst till handboken kräver inloggning).

VIKTIGT!

Om ett svampangrepp inte går att gradera på grund av att en annan svampsjukdom t.ex. gulrost, eller mjöldagg dominerar totalt (helt förstört bladytan) lämna rutan i protokollet tom.

*Likaså vid kraftiga blandinfektioner av svartpricksjuka, vetets bladfläcksjuka och brunfläcksjuka är det mycket svårt att skilja sjukdomarna åt. Avstå då från att gradera! Lämna rutan i protokollet tom i de sorter där detta inträffar! Förekommer tydliga skillnader mellan dessa sjukdomar vid ett tidigare utvecklingsstadium graderas angreppen då, istället för att vänta till DC 73-75.

Bladsvampar graderas i obehandlat på den bladnivå, där de tydligaste sortskillnaderna finns, vanligen blad 2 uppifrån räknat. Alternativt väljs blad 1 eller 3. Ange angripen bladyta i procent för resp. sjukdom. Olika sjukdomar kan framträda olika starkt på olika bladnivåer. **OBS:** Graderas flera bladnivåer parallellt, **MÅSTE** den bladnivå som skall ingå i sammanställningarna **OVILLKORLIGEN** kodas med den **KOD** som står här ovan och på **framsidan** av fältkortet. Samma gäller om gradering av samma sjukdom görs vid flera tillfällen. Den gradering som skall ingå, **KODAS** med **enkel normal-kod**, tex **ERYSGR**, dvs **utan tillägg** av bladnivå eller datum.

Gå först igenom hela försöket för att få en uppfattning om angreppsnivån. Börja sedan gradera. Gör bedömningen snabbt, tveka inte!

Finns inga sortskillnader, utan alla har samma nivå, 50, 50, 60, 50, osv, vid tex angrepp av Bladfläcksjuka, gradera inte, men gör en anteckning "Bladfläcksjuka, samtliga sorter 50-60%."

Finns inga angrepp, notera även detta på fältkortets framsida. Det viktiga är att kunna få en uppfattning om vilka sorter som är mest mottagliga i relation till de minst mottagliga. Försök hitta de bra och de dåliga sorterna, då har Du löst graderingsuppgiften!

OBS. SKRIV INTE TEXT I GRADERINGSKOLUMNEN! DET GER VÄRDET = 0

Gradering av vinterskador

Stråsäd

Tidpunkt

Utvintringsskador, höstsäd. Graderas som procent angripet bestånd:

Oljeväxter

Frostskador och Vattenskador

När tillväxten börjar

Gradering av mognad (= gulumognad)

(Efter Gesslein, S., 1959; Stråsådens mognadsförlopp och skördemetoderna).

OBS. Sättet att notera mognadsdatum ställer ofta till besvär. Mognaden måste anges i datumform månad-dag, t.ex. 0815. Alla andra sätt att skriva datum, t.ex. 15/8 eller enbart 15, gör att mognadsgraderingen inte går in i databasen. Graderingen måste göras ledvis, dvs. i ett block i ett obehandlat försök och i två upprepningar i ett försök med både obehandlade och behandlade led. Görs graderingen rutvis beräknas medeltal och på t.ex. 0731 och 0801 blir medeltalet 0781, dvs. den 81 juli!

Vid **mjölkumognad** (MM) börjar plantan att gulna. Kärninnehållet är tjockflytande och påminner genom sin vita färg om mjölk, därav beteckningen. Färgen beror på en kraftig inlagring av stärkelse. Kärnan är helt grön. Vattenhalten ligger i allmänhet mellan 50-60%. Grodden är färdigbildad, och kärnan anses grobar, även om grobarheten lätt förloras.

Gulumognad (GM) inträffar då klorofyllet är nedbrutet, och plantan antar en gul färg. Den enda gröna färg som accepteras är på de övre lederna. Vattenhalten i kärnan är då ca 30-35%, och all inlagring i kärnan är avslutad. Kärnan är degig och seg, men samtidigt något spröd, vilket gör att den kan brytas över nageln. Viktigaste karaktär: **Ingen grön färg i bukfåran på kärnan.**

Skillnader finns dock mellan växtslagen, vilket gör att man ibland måste se på halmens färg och ibland på kärnans färg:

Höstråg. Den blågrå kärnfärgen hos råg kan förväxlas med klorofyllets färg. Stråets färg blir därför ofta avgörande, dvs. rågen är gulumogen då halmen är gul-gulbrun.

Havre. Det omvända förhållandet gäller för havre. Halmen kan ofta vara något grön när kärnorna och vipporna har gult. Gulumognaden avgörs således av kärnfärgen.

Fullmognad (FM) kan vid vackert väder inträffa ganska snart efter GM. Kärnan kan inte längre brytas, vattenhalten är 15-18%.

GM hos höstvet.

Vid GM har all grön färg försvunnit utom på stråets övre leder. Vattenhalt 30 %. Säkaste karaktär: Ingen grön färg i kärnans bukfåra.

GM hos vårvete.

Ojämnare mognad jämfört med höstvet, men alla kärnor skall sakna klorofyll. Vattenhalt 30 %. Övre bladslidor kan i enstaka fall vara grönafläckiga. Övre leder något gröna.

GM hos höstråg.

Bukfåran utan klorofyll. Detta ses bäst om man bryter kärnan, den blågrå färgen kan förväxlas med klorofyllet. Vattenhalt 30 %. Halmen gul-gulbrun med övre leder något gröna.

GM hos höstkorn.

Agnarna helt gula. Bladslidorna kan vara grönafläckiga vid lederna. Bukfåran utan grön färg på samtliga kärnor hos huvuddelen av skotten. Vattenhalt 30 %.

GM hos havre.

Gulumognaden hos havre är oftast ojämn. Kärnorna i vippans topp är ofta i det närmaste fullmogna, medan de i vippans bas är mycket mjuka. Den skalade kärnan är ljusgul, seg och böjlig samt kan lätt brytas. Vattenhalt 25 %. Bladen är i allmänhet gula medan bladslidorna är rödgula och ofta något gröna nere vid lederna.

PM för sortförsök med höstvet. L7-101/1015/1017

<i>Placering:</i>	OBS! Eftersom de flesta sorter är relativt tidigt mognande skall försöket placeras i ett fält med en sådan sort. Placeras försöket i ett fält med en sen sort, <u>måste försöket ges en tidig kvävegiva</u> , innan fältet gödslas. Ange sort på fältet. Skörden skall anpassas efter de tidigt mognande sorterna, de sena kan ha en vattenhalt på upp till 30 %.
<i>Utsäde:</i>	Översändes från/genom resp. förädlare.
<i>Utsädesmängd</i>	Se aktuell utsädesmängd i tabell 1. Tusenkornvikt och grobarhet anges på etiketterna. Vid tidig sådd kan utsädesmängden minskas med 10-20 % och vid sen sådd ökas med 10-20 %. Den faktiska utsädesmängden skall skrivas in under fliken Grundbehandlingar i NFTS. Skulle det finnas någon sort som avviker får det läggas in för ledet under fliken Försöksbehandlingar i NFTS.
<i>Sådd och gödsling:</i>	Sådden utförs i för trakten normal tid. OBS! Glöm ej skyddsrutorna. Försöket gödslas med gårdens N-giva, se ovan ang. sortanpassning.
<i>Ogräs-bekämpning:</i>	Ska utföras rutinmässigt i försöksen. Följ senaste upplagan av "Bekämpningsmedel" resp. "Ogräsnyckeln". Odlaren kan göra detta.
<i>Behandling mot svampar och insekter:</i>	Besprutning mot svampar/insekter skall göras enligt särskilt utsända anvisningar . Avsikten är att få en uppfattning om sorternas avkastningspotential. Svampbehandlingen kan ske rutvis eller blockvis. I det senare fallet måste skyddsrutor sås mellan obehandlade/behandlade block. Behandla block II och III. Insektsbehandling skall göras i samtliga block.
<i>Anteckningar och graderingar:</i>	1. Planttäthet. Gradering utförs höst och vår. OBS! är alla rutor=100, notera detta på fältkortets framsida, gradera ej, och sänd inte in någon gradering med fältdata! Orsaken till ev. utgång anges, t.ex. uppfrysning, kyla, Fusarium etc. 2. Mognad. Tidpunkt för bindarmognad (gulgumnad) uppskattas, dvs när klorofyllet i kärnans bukåra har försvunnit. OBSERVERA! Mognadstiden skall anges som månad och dag, t.ex. 0827. Andra graderingsformer kan inte användas. 3a. Stråstyrka. Graderas i skalan 0-100 med 100 = fullt upprätt bestånd. Gradering utförs vid gulgumnad och skörd 3b. Stråbrytning. Vid förekomst av stråbrytning graderas denna särskilt. (0 = ingen stråbrytning, 100 = alla strån brutna). 4. Längd. Längden mäts i cm rutvis, en mätning per ruta. Graderingen utförs när grödan nått full längd. 5. Sjukdomar. Inträffar angrepp av sjukdomar och parasiter skall detta alltid antecknas. Om angreppen är möjliga att gradera, skall detta utföras enligt följande: Gradera på den bladnivå, där de tydligaste sortskillnaderna finns, vanligen blad 2. Alternativt väljs blad 1 eller 3. Ange angripen blad i procent för resp. sjukdom. Olika sjukdomar kan framträda olika starkt på olika bladnivåer. OBS: Graderas flera bladnivåer parallellt, MÅSTE den bladnivå som skall ingå i sammanställningarna OVILLKORLIGEN kodas med den KOD som står på framsidan av fältkortet. Samma gäller om gradering av samma sjukdom görs vid flera tillfällen. Den gradering som skall ingå, KODAS med enkel normal-kod, t.ex. ERYSGR, d.v.s. utan tillägg av bladnivå eller datum. Se även särskild graderings-PM. 6. Fältgroning. Gradera ev. fältgroning, 0-100, vid skörd. Ange andel grodda kärnor i parcellen eller i skördeprovet innan torkning.

7. *Diverse*. Allt övrigt av betydelse för tolkningen av försöksresultaten skall antecknas, såsom ev. skador, onormala tillväxtbetingelser, drösning osv.

Provtagningar: *Jordprov.* Jordart och pH skall bestämmas i försöket.
 Kärnprov. Prover uttas och vägs in enligt regionala anvisningar. Rutinanalys av vattenhalt, renhet, rymdvikt, protein, stärkelse. Falltal och tusenkornvikt enl. regional beställning.

PM för sortförsök med höstråg, L7-201.

<i>Utsäde:</i>	Översändes från/genom resp. förädlare.
<i>Utsädes- mängd</i>	Se aktuell utsädesmängd i tabell 1. Tusenkornvikt och grobarhet anges på etiketterna. Vid tidig sådd kan utsädesmängden minskas med 10-20 % och vid sen sådd ökas med 10-20 %. Den faktiska utsädesmängden skall skrivas in under fliken Grundbehandlingar i NFTS. Skulle det finnas någon sort som avviker får det läggas in för ledet under fliken Försöksbehandlingar i NFTS.
<i>Sådd och gödsling:</i>	Sådden utförs i för trakten normal tid. OBS! Glöm ej skyddsrutorna. Gödslingen skall anpassas till odling utan stråförkortningsmedel. Om odlaren stråförkortar fältet måste gödslingen utföras av försökspatrullen så att kvävetillgången inte blir för hög. Försöket gödslas annars av odlaren.
<i>Ogräs- bekämpning:</i>	Skall utföras rent rutinmässigt i försöken. Följ senaste upplaga av "Bekämpningsmedel" resp. "Ogräsnyckeln". Kan göras av odlaren.
<i>Stråförkortning:</i>	Försöket skall inte stråförkortas även om fältet behandlas.
<i>Behandling mot svampar och insekter:</i>	Besprutning mot svampar/insekter skall göras enligt särskilt utsända anvisningar . Avsikten är att få en uppfattning om sorternas avkastningspotential. Svampbehandlingen kan ske rutvis eller blockvis. I det senare fallet måste skyddsrutor sås mellan obehandlade/behandlade block. Behandla block II och III. Insektsbehandling skall göras i samtliga block.
<i>Anteckningar</i>	1. <i>Planttäthet.</i> Gradering utförs höst och vår. OBS! är alla rutor = 100, och notera detta på fältkortets framsida, gradera ej, och sänd inte in någon <i>graderingar</i>:gradering med fältdata! Orsaken till ev. utgång anges, t.ex. uppfrysning, kyla, snömögel (råg), trådklubba (korn) etc. 2. <i>Mognad.</i> Tidpunkt för bindarmognad (gulgognad) uppskattas, dvs då den gröna färgen har försvunnit från kärnans bukfåra. OBSERVERA! Mognadstiden skall anges som månad och dag, t.ex. 0827. Andra graderingsformer kan inte användas p.g.a. datasystemet. 3a. <i>Stråstyrka.</i> Graderas i skalan 0-100 med 100 = fullt upprätt bestånd. Graderingen utförs vid gulgognad och skörd. 3b. <i>Stråbrytning.</i> Vid förekomst av stråbrytning graderas denna särskilt. (0 = ingen stråbrytning, 100 = alla strån brutna). 4. <i>Längd.</i> Längden mäts i cm, en mätning per ruta. Mätningen görs när beståndet har nått full längd. 5. <i>Sjukdomar.</i> Inträffar angrepp av sjukdomar och parasiter skall detta alltid antecknas. Om angreppen är möjliga att gradera, skall detta utföras enligt följande: Gradera på den bladnivå, där de tydligaste sortskillnaderna finns, vanligen blad 2. Alternativt väljs blad 1 eller 3. Ange angripen bladyta i procent för resp. sjukdom. Olika sjukdomar kan framträda olika starkt på olika bladnivåer. OBS: Graderas flera bladnivåer parallellt, MÅSTE den bladnivå som skall ingå i sammanställningarna OVILLKORLIGEN kodas med den KOD som står på framsidan av fältkortet. Samma gäller om gradering av samma sjukdom görs vid flera tillfällen. Den gradering som skall ingå, KODAS med enkel normal-kod, t.ex. ERYSGR, d.v.s. utan tillägg av bladnivå eller datum. Se även särskild graderings-PM. Håll särskild uppsikt efter mjöldryga. Räkna antalet drygor per parcell, eller vid stor förekomst, på en mindre yta som anges. 6. <i>Fältgroning.</i> Gradera ev. fältgroning, 0-100, vid skörd. Ange andel grodda kärnor i parcellen eller i skördeprovet innan torkning. 7. <i>Diverse.</i> Allt övrigt av betydelse för tolkningen av försöksresultaten skall antecknas, såsom ev. skador, onormala tillväxtbetingelser, drösning osv.

Provtagningar: *Jordprov.* Jordart och pH skall bestämmas i försöket.
 Kärnprov. Prover uttas och vägs in enligt regionala anvisningar. Rutinanalys av vattenhalt, renhet, rymdvikt, protein. Falltal och tusenkornvikt enl. särskild regional beställning.

PM för sortförsök med höstrågvete L7-212

<i>Utsäde:</i>	Översändes från/genom resp. förädlare.
<i>Utsädes- mängd</i>	Se aktuell utsädesmängd i tabell 1. Tusenkornvikt och grobarhet anges på etiketterna. Vid tidig sådd kan utsädesmängden minskas med 10-20 % och vid sen sådd ökas med 10-20 %. Den faktiska utsädesmängden skall skrivas in under fliken Grundbehandlingar i NFTS. Skulle det finnas någon sort som avviker får det läggas in för ledet under fliken Försöksbehandlingar i NFTS.
<i>Sådd och gödsling:</i>	Sådden utförs i för trakten normal tid. OBS! Glöm ej skyddsrutorna. Försöket gödslas med gårdens N-giva eller 100-160 kg/ha N. Gödslingen kan ges som engångsgiva vid tillväxtens början.
<i>Ogräs- bekämpning:</i>	Skall utföras rent rutinmässigt i försöken. Följ senaste upplaga av "Bekämpningsmedel" resp. "Ogräsnyckeln".
<i>Behandling mot svampar och insekter:</i>	Besprutning mot svampar/insekter skall göras enligt särskilt utsända anvisningar . Avsikten är att få en uppfattning om sorternas avkastningspotential. Svampbehandlingen kan ske rutvis eller blockvis. I det senare fallet måste skyddsrutor säs mellan obehandlade/behandlade block. Behandla block II och III. Insektsbehandling skall göras i samtliga block.
<i>Anteckningar och graderingar:</i>	1. <i>Planttäthet</i>. Gradering utförs höst och vår. OBS! är alla rutor = 100, notera detta på fältkortets framsida, gradera ej, och sänd inte in någon gradering med fältdata! Orsaken till ev. utgång anges, t.ex. uppfrysning, kyla, snömögel etc. 2. <i>Mognad</i>. Tidpunkt för bindarmognad (gulgognad) uppskattas. OBSERVERA! Mognadstiden skall anges som månad-dag, t.ex. 0827. Andra graderingsformer kan inte användas p.g.a. datasystemet. 3a. <i>Stråstyrka</i>. Graderas i skalan 0-100 med 100 = fullt upprätt bestånd. Graderingen utförs vid gulgognad och skörd. 3b. <i>Stråbrytning</i>. Vid förekomst av stråbrytning graderas denna särskilt. (0 = ingen stråbrytning, 100 = alla strån brutna). 4. <i>Längd</i>. Längden mäts i cm, en mätning per ruta. Graderingen utförs när beståndet har nått full höjd. 5. <i>Sjukdomar</i>. Inträffar angrepp av sjukdomar och parasiter skall detta alltid antecknas. Om angreppen är möjliga att gradera, skall detta utföras enligt följande: Gradera på den bladnivå, där de tydligaste sortskillnaderna finns, vanligen blad 2. Alternativt väljs blad 1 eller 3. Ange angripen bladyta i procent för resp. sjukdom. Olika sjukdomar kan framträda olika starkt på olika bladnivåer. OBS: Graderas flera bladnivåer parallellt, MÅSTE den bladnivå som skall ingå i sammanställningarna OVILLKORLIGEN kodas med den KOD som står på framsidan av fältkortet. Samma gäller om gradering av samma sjukdom görs vid flera tillfällen. Den gradering som skall ingå, KODAS med enkel normal-kod, t.ex. ERYSGR, d.v.s. utan tillägg av bladnivå eller datum. Se även särskild graderings-PM. 6. <i>Fältgroning</i>. Gradera ev. fältgroning, 0-100, vid skörd. Ange andel grodda kärnor i parcellen, eller i skördeprovet innan torkning. 7. <i>Diverse</i>. Allt övrigt av betydelse för tolkningen av försöksresultaten skall antecknas, såsom ev. skador, onormala tillväxtbetingelser, drösning osv.
<i>Provtagningar:</i>	<i>Jordprov</i> . Jordart och pH skall bestämmas i försöket. <i>Kärnprov</i> . Prover uttas och vägs in enligt regionala anvisningar. Rutinanalys av vattenhalt, renhet, rymdvikt, protein. Tusenkornvikt enl. regional beställning.

PM för sortförsök med höstkorn, L7-215

<i>Utsäde:</i>	Översändes från/genom resp. förädlare.
<i>Utsädesmängd:</i>	Se aktuell utsädesmängd i tabell 1. Tusenkornvikt och grobarhet anges på etiketterna. Vid tidig sådd kan utsädesmängden minskas med 10-20 % och vid sen sådd ökas med 10-20 %. Den faktiska utsädesmängden skall skrivas in under fliken Grundbehandlingar i NFTS. Skulle det finnas någon sort som avviker får det läggas in för ledet under fliken Försöksbehandlingar i NFTS
<i>Sådd och gödsling:</i>	Sådden utförs i för trakten normal tid. OBS! Glöm ej skyddsrutorna. Försöket gödslas med gårdens N-giva vid tillväxtens början. Gödsla ej för sent.
<i>Ogräs-bekämpning:</i>	Skall utföras rent rutinmässigt i försöken. Följ senaste upplaga av "Bekämpningsmedel" resp. "Ogräsnyckeln". Odlaren kan göra detta.
<i>Behandling mot svampar och insekter:</i>	Besprutning mot svampar/insekter skall göras enligt särskilt utsända anvisningar . Avsikten är att få en uppfattning om sorternas avkastningspotential. Svampbehandlingen kan ske rutvis eller blockvis. I det senare fallet måste skyddsrutor sås mellan obehandlade/behandlade block. Behandla block II och III. Insektsbehandling skall göras i samtliga block. Var uppmärksam på sena angrepp på hösten av insekter som kan överföra sjukdomar.
<i>Anteckningar och graderingar:</i>	1. <i>Planttäthet.</i> Gradering utförs höst och vår. OBS! är alla rutor = 100, notera detta på fältkortets framsida, gradera ej, och sänd inte in någon gradering med fältdata! Orsaken till ev. utgång anges, t.ex. uppfrysning, kyla, snömögel (råg), trådklubba (korn) etc. 2. <i>Mognad.</i> Tidpunkt för bindarmognad (gulgognad) uppskattas. OBSERVERA! Mognadstiden skall anges i månad och dag, t.ex. 0713. Andra graderingsformer kan inte användas p.g.a. datasystemet. 3a. <i>Stråstyrka.</i> Graderas i skalan 0-100 med 100 = fullt upprätt bestånd. Graderingen utförs vid gulgognad och skörd. 3b. <i>Stråbrytning.</i> Vid förekomst av stråbrytning graderas denna särskilt. (0 = ingen stråbrytning, 100 = alla strån brutna). 4. <i>Längd.</i> Längden mäts i cm, en mätning per ruta. Mätningen görs när beståndet är utvuxet och har nått full höjd. 5. <i>Sjukdomar.</i> Inträffar angrepp av sjukdomar och parasiter skall detta alltid antecknas. Om angreppen är möjliga att gradera, skall detta utföras enligt följande: Gradera på den bladnivå, där de tydligaste sortskillnaderna finns, vanligen blad 2. Alternativt väljs blad 1 eller 3. Ange angripen bladyta i procent för resp. sjukdom. Olika sjukdomar kan framträda olika starkt på olika bladnivåer. OBS: Graderas flera bladnivåer parallellt, MÅSTE den bladnivå som skall ingå i sammanställningarna OVILLKORLIGEN kodas med den KOD som står på framsidan av fältkortet. Samma gäller om gradering av samma sjukdom görs vid flera tillfällen. Den gradering som skall ingå, KODAS med enkel normal-kod, t.ex. ERYSGR, d.v.s. utan tillägg av bladnivå eller datum. Se även särskild graderings-PM.

6. *Diverse*. Allt övrigt av betydelse för tolkningen av försöksresultaten skall antecknas, såsom ev. skador, onormala tillväxtbetingelser, drösning osv.

Provtagningar: *Jordprov.* Jordart och pH skall bestämmas i försöket.
Kärnprov. Prover uttas och vägs in enligt regionala anvisningar. Rutinanalys av vattenhalt, renhet, rymdvikt, protein. Växttråd och tusenkornvikt enl. särskild regional beställning.